

«Open the word» newspaper is about the activities of [9, 22 September, 1918].

Azerbaijan's war of independence, which regularly «Vakt» newspaper published on September 24, a number of readers to the story of the liberation of Baku, the publication of details of military operations, reflecting the view of the city added photo here. The article «On behalf of the German government, which notes MARasulzade» The picture of the wide-ranging in the lower part of the article was published [9, 24 September, 1918, №330].

Commenting on the recognition of the independence of the Republic of Azerbaijan in the context of the restoration of historical justice, «Aksam» newspaper was vague about the reasons for Germany's position. Newspaper «in Germany and Baku» Historically, the Muslim-Turkish capital city of the article, noting that the independence of Georgia's attitude was considered appropriate to be applied [5, September 28, 1918, №8].

«Tan», «Tomorrow», «description-Efkar», Turkey's ally in newspapers around the political clashed with Germany in Baku, open and secret diplomatic war, tensions have enough articles on the current situation was analyzed. Germany is leading the work of the military and political circles in Turkey, criticizing efforts to exclude these kind of actions that could damage relations between the allies was the logic of the analysis of records. Turkey, an ally of Germany in Baku's oil reserves, to adopt the policy of diplomatic tension with Russia, which account agreement «Dawn» newspaper of the independence of the Republic of Azerbaijan and the South Caucasus, «the Turkish-Islamic», the manifestation of force «and caused the collapse of Tsarist Russia, just for the sake of their independence struggle, viewed as an important political fact» (7–8 September, 1918).

In 1918–1920, published in the Turkish press, the investigation shows that the war of independence of Azerbaijan, the Caucasian Islamic Army were given a wide range of movement, a lot of articles have been published in the propaganda nature. Military-political view of the period, reflecting the facts reflected in these writings are important in the study of the history of the Republic of Azerbaijan.

References

1. «Azerbaijan» newspaper. – The number of September–October 1918.
2. «Encyclopedia of Azerbaijan Democratic Republic», 2 volumes. – Baku, 2004. – Volume 1.
3. Gafarov V. The issue of Turkey's relations with Russia. – Baku, 2011.
4. Suleymanov M. Caucasian Islamic Army in Azerbaijan. – Baku, 1999.
5. «Aksam» newspaper. – 1918, September numbers.
6. «Sabah» newspaper. – 1918, September 17.
7. «Tan newspaper». – August–September 1918 numbers.
8. «Efkar description» newspaper. – September 1918 numbers.
9. «Vakt» newspaper. – September 1918 numbers.
10. «New Day» newspaper. – September 1918 numbers.

Велієв А. А., докторант, Інститут історії НАНА (Азербайджан, Баку), sherq-1996@mail.ru

Кавказька Ісламська Армія в Турецькій пресі (1918–1920 роки)

Стаття про територіальну цілісність Азербайджанської Республіки і руху Кавказької Ісламської Армії, опублікованого в газетах в 1918–1920 рр. в Туреччині. Статті, опубліковані в «Вахт», «Єні Гюн», «Сабах», «Тесвірі-Ефкар», «Алемдар» є дуже цінними джерелами для вивчення Демократичної Республіки.

Ключові слова: Турецька преса, Азербайджан, «Вахт», «Єні Гюн», «Сабах», «Тесвірі-Ефкар», «Алемдар».

Велієв А. А., докторант, Інститут історії НАНА (Азербайджан, Баку), sherq-1996@mail.ru

Кавказская Исламская Армия в Турецкой прессе (1918–1920 годы)

Статья о территориальной целостности Азербайджанской Республики и движения Кавказской Исламской Армии, опубликованной в газетах в 1918–1920 гг. в Турции. Статьи, опубликованные в «Вахт», «Ени Гюн», «Сабах», «Тесвири-Эфкар», «Алемдар» являются очень ценными источниками для изучения Демократической Республики.

Ключевые слова: Турецкая пресса, Азербайджан, «Вахт», «Ени Гюн», «Сабах», «Тесвири-Эфкар», «Алемдар».

* * *

УДК 94(611):316.342.2

Гладченко С. В., кандидат історичних наук, доцент кафедри соціальної роботи, Інститут післядипломної та інноваційної освіти Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова (Україна, Одеса), vesta_odessa@mail.ru

ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ В СТРУКТУРАХ ОРГАНІВ ВЛАДИ (НА ПРИКЛАДІ ТУНІСУ)

Представлено гендерний аналіз в структурах органів влади Тунісу після здобуття ним незалежності. Цей аналіз необхідний для розуміння соціальних змін, що відбуваються в будь-якій цивілізованій державі, і приклад Тунісу є цікавим своєю специфікою та може бути використаний в нашому суспільстві. Також викладено низку думок арабських авторів з проблеми жіночого руху в контексті демократизації туніського суспільства. Західна історіографія містить діаметрально протилежні оцінки режиму другого президента. Показана політика в жіночому питанні, та наявність спадкоємності політики першого президента незалежної Республіки. Визначено різноманітність в оцінці характеру цього руху. Наведені гострі проблеми гендерних відносин, які представлені в ісламському і, зокрема, в арабському світі, де дискусії з жіночих питань, репрезентують широкий спектр думок. Показана історична індивідуальність Тунісу.

Ключові слова: гендерний аналіз, гендер, органи влади, туніське суспільство, демократизація суспільства, Туніс.

У сучасних умовах імперативом суспільного розвитку виступає справедливість, що передбачає дотримання прав людини та подолання усіх видів дискримінації, в тому числі і гендерний, тобто обмеження прав людей за ознакою статі. Поняття «гендер» передає зміст соціальних очікувань, яке пред'являються до чоловіків і жінок конкретним суспільством в певних економічних, соціокультурних і політичних умовах.

Гендерний аналіз необхідний для розуміння соціальних змін, що відбуваються в будь-якій цивілізованій державі. Приклад Тунісу цікавий своєю специфікою і може бути використаний в нашому суспільстві, тому це підкреслює актуальність цього дослідження.

Нажаль на сьогоднішній день ця проблема в сучасній історіографії не має необхідного висвітлення, тому, на думку автора, ці дослідження мають цілком науковий інтерес.

Необхідно підкреслити, що західна історіографія містить діаметрально протилежні оцінки режиму другого президента, особливо після революційних подій 2010–2011 рр. Однак, його політика в жіночому питанні показує спадковість з політикою першого президента незалежної республіки.

На сучасному етапі міжнародне співтовариство визнало об'єктивну необхідність проведення гендерних змін у всіх програмах розвитку суспільства. На думку експертів ООН, гендерний світ майбутнього – це суспільство,

в якому чоловіки і жінки будуть мати рівні права і можливості на всіх етапах свого життя. Ідеї гендерної рівності, запропоновані експертами ООН, ґрунтуються на дослідженнях сучасних політологів, філософів та істориків. Рішення гендерної проблеми передбачає різні напрямки, пріоритетними з яких є формування та реалізація державної політики, забезпечення гендерної рівності в суспільстві.

Підкреслимо, що в сучасному світі відбувається зміна традиційного уявлення про чоловіка і жінку, їх ролі в суспільстві (Чоловік – воїн і годувальник, жінка – тільки дружина й мати). Жінка, освічена і незалежна, вносить свій внесок у політику, науку, культуру. При цьому важливо відзначити, що всі ці процеси відбуваються на тлі зростання самосвідомості жінок і розуміння себе як суб'єкта історії. Найбільш гостро проблеми гендерних відносин представлені в ісламському і, зокрема, в арабському світі, де дискусії з жіночих питань, репрезентують широкий спектр думок. Два останніх, з яких зводяться до наступного:

- перший пропонує повну рівність можливостей чоловіків і жінок у реалізації їх прав і обов'язків, без урахування соціокультурної специфіки регіону;

- другий, навпаки, бачить єдине призначення жінки в її репродуктивній функції, тим самим повністю абсолютизуючи її [6, с. 59].

Не можна не враховувати той факт, що в арабському світі відбувається радикальне переосмислення основоположних уявлень ісламу про буття, про співвідношення віри і знання, релігії і науки, однак реформатори далеко не завжди вирішуються вимагати зміни суто патріархальної орієнтації ісламу.

Туніс є практично унікальним прикладом для арабського світу, так як в цій країні проблема емансипації жінок вже стала актуальною в період французького протекторату в 30-і рр. XX ст. і на сучасному етапі в реалізації програми гендерної рівності Туніс досяг значних успіхів.

Після здобуття Тунісом незалежності в 1956 р відомий політик та перший президент республіки Хабіб Бургиба з самого початку свого правління багато уваги приділяв дотриманню міжнародно-правових стандартів у галузі прав людини, вважаючи, насамперед неприпустимим пригноблене становище туніських жінок. Завдяки його впливу туніське законодавство першим в арабському світі висунило принцип рівності чоловіків і жінок перед державою і законом.

Хабіб Бургиба надзвичайно багато зробив для реального звільнення та рівноправності жінок. Прийнятий у 1956 Кодекс Особистого Статусу (КОС) був фактично першим законодавчим актом незалежного Тунісу, прийнятим ще до встановлення республіканського строю. Даний документ можна розглядати як програму модернізації єдиної правлячої партії Нео-Дустур, політико-правової системи туніського суспільства.

Кодекс спочатку викликав різке невдоволення частини представників традиційного ісламського суспільства. Цей документ став основною рушійною силою в питанні емансипації туніських жінок. Проголошення особистої недоторканності та людської гідності, створення сім'ї нового типу, заборона багатоженства, надання рівного права між чоловіком і жінкою на юридичне розлучення,

заборона шлюбу за усним договором, підвищення шлюбного віку з 15 до 17 років – основні досягнення в області емансипації туніських жінок зазначеного періоду [5, с. 3].

Можна підкреслити, що особливістю Закону про особистий статус є те, що він не списаний з європейських зразків, а являє собою переглянутий звід правил шариату і навіть отримав при виданні схвалення деяких улемів.

У той же час, даний документ заклав юридичні основи емансипації туніських жінок, сприяє зміні громадської думки на користь розширення їхніх прав. Заборона полігамії, яка була введена туніським кодексом, викликала великий резонанс у всьому арабському світі. Прогресивна громадськість ряду мусульманських країн, оцінила його як революційну міру. Ухвалення КОС закріпило за Х. Бургибою вічну славу і звання адвоката і визволителя жінок.

Традиційно роль глави держави в арабському світі надзвичайно велика, і другою людиною, яка внесла величезний внесок у питання емансипації туніських жінок, став другий президент Тунісу Зін Аль-Абідін Бен Алі, що прийшов до влади 7 листопада 1987 в результаті успішного конституційного перевороту, названого в народі «Жасминою революцією». Його уряд послідовно випустило серію законів і поправок, покликаних ще більше зміцнити становище туніської жінки. Це насамперед доповнення та поправки до Кодексу Особистого Статусу, Кримінального Кодексу, Кодексу про національну приналежність, Кодексу зобов'язань і договорів, Трудовому Кодексу [1, с. 65].

Необхідно також зазначити наявність двадцяти офіційно зареєстрованих жіночих політичних партій та організацій, найбільше значення з яких має Національний союз туніських жінок. Ця організація отримала в 1994 р, премію ЮНЕСКО в святі з проведенням міжнародного року з боротьби з неписьменністю.

З тим, щоб ще більше конкретизувати політику держави в гендерному питанні, в останні роки XX століття урядом країни було організовано чотири спеціальні структури:

1. Міністерство у справах жінок та сім'ї.

2. Центр з дослідження, вивчення, документації та інформації жінок (CREDIF).

3. Національна туніська рада з питань жінок і сім'ї, структура якого була за рішенням президента посилена шляхом створення додатково трьох комісій, в обов'язки яких входить наступне:

- складати щорічно доповідь про застосування законів щодо надання рівних можливостей для чоловіків і жінок;

- висвітлювати образ і становище жінки в мас-медіа;

- готувати збори, конференції та наради, що стосуються становища жінок на національному та міжнародному рівні.

4. Національний дослідницький центр з вивчення становища жінок.

Всі ці структури проводили великі та серйозні наукові дослідження, вели моніторинг, збирали статистику, багато робили і в практичному плані.

Одне з їх напрямів була також підтримка громадських ініціатив, спрямованих на формування нової гендерної культури, подолання застарілих стереотипів щодо ролі і місця жінки в суспільстві; здійснення контролю за дотриманням гендерної рівності під час вирішення кадрових питань у центральних та місцевих органах виконавчої влади.

Відповідно до рішення IV Всесвітньої конференції ООН стосовно положенню жінок, жіночий рух в Тунісі з 1995 р. координує свою суспільно-політичну практику. Зросла участь жінок у політичному житті країни. Так, тільки з 1993 р. частка жінок у парламенті зросла на 2% [4, с. 68].

Спочатку ХХІ ст. жінки становлять 14% економічно активного населення Тунісу; більше 2 тисяч жінок очолюють підприємства країни. Ці досягнення, хоча й далекі від ідеалу, є справді унікальними для всього арабського світу. На сучасному етапі заходи туніського уряду щодо гармонізації гендерних відносин у виробничій області отримали високу оцінку в ООН [4, с. 69].

У доповіді 60 сесії стосовно статусу жінок від 16 вересня 2005 р., підкреслені досягнення туніського уряду у вирішенні проблем трудової зайнятості частини сільського жіночого населення північних регіонів країни [3].

Туніські жінки на сучасному етапі виконують значну роль у загальноарабській жіночому русі. У 2000 р. вони взяли участь у першій в історії арабського світу жіночій конференції, яка проходила в Каїрі.

Головною ідеєю цієї конференції була теза про те, що розвиток арабських країн не матиме прогресу доти, поки жінки не стануть рівноправними партнерами чоловіків у всіх областях.

У жовтні 2002 р. за активної участі представників туніського жіночого руху була утворена Організація Арабської жіночої організації (ОАЖ), яка діє під егідою Ліги арабських держав. Ця Організація була схвалена урядами 20 арабських країн і займається вивченням умов існування жінок в регіоні і розробкою відповідного законодавства [7, с. 42].

Необхідно відзначити, що вже цього року конституційна асамблея Тунісу проголосувала за те, щоб закріпити в конституції рівність між чоловіками і жінками, зберігаючи статус країни, як має найпрогресивніші закони арабського світу про права жінок.

Текст проекту був схвалений 159 законодавцями з 169 голосуючих.

Борці за права жінок в Тунісі вітали попереднє схвалення статті, яка говорить, що «всі чоловіки і жінки мають однакові права та обов'язки. Вони рівні перед законом без дискримінації».

«Ми хотіли додати деталі, які заборонили б дискримінацію за ознакою статі чи кольору шкіри. Це була наша вимога і це перемога», – говорить Ахлем Белхаж, колишній президент Туніської асоціації жінок-демократів [2].

У контексті означеної проблеми, на думку автора, пріоритетними завданнями сучасного туніського суспільства є зміни гендерних уявлень і вироблення суто власної гендерної стратегії, яке повинно бути з урахуванням соціокультурних традицій мусульманської держави.

Список використаних джерел

1. Бен Али Зин эль-Абидин. Великие перемены: Речи и выступления / Бен Али Зин эль-Абидин / Об-во дружбы и сотрудничества с зарубежными странами. Союз писателей России. – М., 2003. – 495 с.
2. В конституции Туниса уравнивали гендерные права [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://mignews.com/news/society/world/080114_171613_63128.html
3. Резолюция Генеральной Ассамблеи ООН от 16 сентября 2005 г. №60/1 «Итоговый документ Всемирного саммита 2005 года» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.un.org/russian/ga/60/docs/docs60_agenda.htm
4. Романова Н. Г. Тунисские женщины: закон и реальность / Н. Г. Романова // Гендерные проблемы переходных обществ. – М., 2003. – С. 61–70.
5. Decret du 20 février 1960 / Code du Statut personnel, 2-me édition // J.O.R.T. – Tunis. – 20 février 1998. – №61. – 16 p.
6. Saadat S. Ad-dur al-jadid li-l-mar'at fi mujtama'a al-arabiya / S. Saadat // Al-Wahda Al-Arabi. – Beirut, 2000. – Vol.22. – №254. – P.58–66.
7. Women and men in Tunisia: A statist. portrait. – N.Y., 2001. – XVI. – United Nation Economic and Social Commission for Western Asia (FSCWA). – 124 p.

References

1. Ben Ali Zin jel'–Abidin. Velikie peremeny: Rechi i vystupleniya / Ben Ali Zin jel'–Abidin / Ob-vo druzhby i sotrudnichestva s zarubezhnyimi stranami. Sojuz pisatelej Rossii. – M., 2003. – 495 s.
2. V konstitucii Tunisa uravnjali gendernye prava [Elektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: http://mignews.com/news/society/world/080114_171613_63128.html
3. Rezoljucija General'noj Assamblei OON ot 16 sentjabrja 2005 g. №60/1 «Itogovij dokument Vsemirnogo sammita 2005 goda» [Elektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: http://www.un.org/russian/ga/60/docs/docs60_agenda.htm
4. Romanova N. G. Tunisskie zhenshiny: zakon i real'nost' / N. G. Romanova // Gendernye problemy perehodnyh obshchestv. – M., 2003. – S.61–70.
5. Decret du 20 février 1960 / Code du Statut personnel, 2-me édition // J.O.R.T. – Tunis. – 20 février 1998. – №61. – 16 p.
6. Saadat S. Ad-dur al-jadid li-l-mar'at fi mujtama'a al-arabiya / S. Saadat // Al-Wahda Al-Arabi. – Beirut, 2000. – Vol.22. – №254. – P.58–66.
7. Women and men in Tunisia: A statist. portrait. – N.Y., 2001. – XVI. – United Nation Economic and Social Commission for Western Asia (FSCWA). – 124 p.

Gladden S. V., Ph.D. in History, Associate Professor of Social Work, Institute of innovative technologies and Postgraduate Education National University of Odessa (Ukraine, Odessa), vesta_odessa@mail.ru

Gender analysis of the structures of government (for example, Tunisia)

The article presents a gender analysis of the structures of government of Tunisia after independence. Also, the author emphasized the relevance and objectives of the study. This analysis is required to understand the social changes taking place in any civilized country, and Tunisia is an interesting example of its specificity and can be used in our society. Also set out a number of Arab authors views on the issue of women's movement in the context of the democratization of Tunisian society. Western historiography includes diametrically opposed assessment mode of the second president. Shown in the women's policy issue, policy continuity and availability of the first president of the independent Republic. Determined discrepancies in evaluating the character of the movement. These acute problems of gender relations, which are represented in the Islamic and particularly in the Arab world, where the debate on women's issues reprizentyut wide range of opinions.

Keywords: gender analysis, gender, the authorities, the Tunisian society, democratization of society, Tunisia.

Гладченко С. В., кандидат исторических наук, доцент кафедры социальной работы, Институт инновационных технологий и последипломного образования Одесского национального университета им. И. И. Мечникова (Украина, Одесса), vesta_odessa@mail.ru

Гендерный анализ в структурах органов власти (на примере Туниса)

Представлен гендерный анализ в структурах органов власти Туниса после обретения им независимости. Этот анализ необходим для понимания

социальных изменений, происходящих в любой цивилизованной стране, и пример Туниса интересен своей спецификой и может быть использован в нашем обществе. Также изложен ряд мнений арабских авторов по проблеме женского движения в контексте демократизации тунисского общества. Определены разночтения в оценке, которая представляет характер этого движения. Также, автором подчеркнуты актуальность и задачи исследования. Изложен ряд мыслей арабских авторов по проблеме женского движения в контексте демократизации тунисского общества. Продемонстрирована западная историография, которая содержит диаметрально противоположные оценки режима второго президента. Показана политика в женском вопросе, и наличие преемственности политики первого президента независимой Республики. Приведены острые проблемы гендерных отношений, которые представлены в исламском и, в частности, в арабском мире, где дискуссии по женским вопросам, представляют широкий спектр мнений.

Ключевые слова: гендерный анализ, гендер, органы власти, тунисское общество, демократизация общества, Тунис.

* * *